

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6 Vtrum aliquis debeat corrigere, qui ex correctione fit deterior.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

ad ueniam. & contritionem peccati se disponit: multo magis quam per opera misericordie corporalis.

salues proximum tuum? non gaudeat reipsi ante saluare. Vis ergo non alios saluare, sed per bona doctrinam malos ad celare. & scientie laudes ab hominibus quaerere. Tertio modo propter superbiam corripientis, in quantum. si aliquis propria peccata pariter dicens, seipsum proximo praefert in corde suo, peccata eius austeritate diiudicans, ac si ipse esset iustus. Vnde * Aug. dicit in li. de sermone Domini in mote. Accusare uitia officium est bonorum uiuorum, & beneuolentium quod cum mali faciunt, alienas partes agunt. Et ideo sicut * Aug. dicit in eodem. Cogitemus cum aliquem reprehendere nos necessitas cogit, utrum tale sit uitium, quod nunquam habuimus, & tunc cogitemus nos homines esse, & habere potuisse. Vel tale quod aliquando habuimus, & iam non habemus, & tunc tangat memoriam communitatis fragilitatis, ut illam correctionem, non odium, sed misericordiam peccet. Si autem inuenerimus nos in eodem uitio esse, non obiurgemus, sed congemiscamus, & ad aequaliter conandum inuitemus. Ex his ergo patet, quod si peccator cum humilitate corripit delinquentem, non peccat, nec sibi nouam condemnationem acquirit, licet per hoc uel in conscientia fratris, uel saltem sua pro peccato proterito condemnabilem se esse ostendat. Vnde patet responsio ad obiecta.

ARTICVLVS VI.

Utrum quis debeat a correctione cessare propter timorem, ne ille fiat deterior.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur, quod aliquis non debeat a correctione cessare propter timorem, ne ille fiat deterior. Peccatum enim est quaedam infirmitas animae, secundum illud Psalmistae, Psal. 33. Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sed ille, cui imminet cura infirmi, etiam propter eius contradictionem, uel contemptum non debet cessare, quia tunc maius imminet periculum, sicut patet circa furiosos: ergo multo magis debet homo peccantem corrigere, quantumcumque grauius ferat.

2 Praet. Secundum * Hier. ueritas uita non est dimittenda propter scandalum: precepta autem Dei pertinent ad ueritatem uita: cum ergo correctio fraterna cadat sub precepto, ut dictum est, ut non sit dimittenda propter scandalum eius, qui corripitur.

3 Praet. Secundum Apo. ad Ro. 3. Non sunt facienda mala, ut ueniant bona: ergo pari ratione non sunt permittenda bona, ne ueniant mala: sed correctio fraterna est quoddam bonum, ergo non est permittenda propter timorem, ne ille, qui corripitur, fiat deterior.

SED CONTRA est, quod dicitur Prouer. 9. Noli arguere derisorem, ne oderit te, ubi dicit * glo. Non est rimendum, ne tibi derisor, cum arguitur, contumelias inferat: sed hoc potius prouidentum, ne tractus ad odium inde fiat peior: ergo cessandum est a correctione fraterna, quoniam timet, ne fiat ille inde deterior.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, duplex est correctio delinquentis. Vna quae pertinet ad praedictos,

quae ordinatur ad bonum eorum, & habet uim coactionem. Et talis correctio non est dimittenda propter turbationem eius, quae corripit, tamen quae si propria sponte emendari non uelit, cogendus est per poenas, ut peccata dimittat: tunc est, quia si incorrigibilis sit, pro hoc prouidet bono eorum, dum seruatur ordo iustitiae, & unius exemplo alii deterrentur. Vnde iudex non praetermittit ferre sententiam condemnationis in peccantem propter timorem turbationis ipsius, uel etiam amicorum eius. Alio uero est correctio fraterna, cuius finis est emendatio delinquentis, non habens coactionem, sed simplicem admonitionem. Et ideo ubi probabiliter estimatur, quod peccator admonitionem non recipiat, sed ad peiora labatur, est ab homini correctione desistendum, quae ea, quae sunt ad finem, debent regulari secundum quod exigit ratio finis.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod medicus quidam coactione utitur in phrenetico, quae cura eius recipere non uult: & huic assimilatur correctio praedictorum, quae habet uim coactionem, non autem simplicem correctionem fraternam.

AD SECUNDVM dicendum, quod de correctione fraterna datur praecipuum, secundum quod est actus uirtutis. Hoc autem est in quantum quod proportionatur fini: & ideo quando est impeditiua finis, puta, cum efficitur homo deterior, iam non pertinet ad ueritatem uita, nec cadit sub praecipuo.

AD TERTIUM dicendum, quod ea quae ordinantur ad finem, habent rationem boni ex ordine ad finem: & ideo correctio fraterna, quando est impeditiua finis, si emendationis fratris, iam non habet rationem boni. Et ideo cum praetermittitur talis correctio, non praetermittitur bonum, ne conueniat malum.

ARTICVLVS VII.

Utrum in correctione fraterna debeat ex necessitate praecipui, admonitio secreta praecedere denuntiationem.

AD SEPTIMVM sic proceditur. Videtur, quod in correctione fraterna non debeat ex necessitate praecipui, admonitio secreta praecedere denuntiationem. In operibus enim charitatis praecipue debemus Deum imitari, secundum illud Ephe. 5. Estote imitatores Dei, sicut filii charissimi, & ambulate in dilectione: Deus autem interdum publice punit hominem pro peccato, nulla secreta admonitione praecedente: ergo uidetur quod non sit necessarium admonitionem secretam praecedere denuntiationem.

2 Praet. Sicut * Aug. dicit in li. contra Mendacium. Ex gestis sanctorum intelligi potest qualiter sunt praecipua sacrae scripturae intelligenda: sed in gestis sanctorum inuenitur facta publica denuntiatione peccati occulti, nulla secreta admonitione praecedente, sicut legitur Genes. 37. quod Ioseph accusauit fratres suos apud patrem crimine pessimo. & Actuum 5. dicitur, quod Petrus Ananiam & Sapphiram occulte defraudantes de pretio agri, publice denuntiavit, nulla secreta admonitione praemissa. Ipse etiam Dominus non legitur se

Super questio trigesima septima articulum septimum.

In art. 7. dubium Clericorum occurrit. An teneantur dea uentare non sibi sibi prouisionem, uel occasionem, rapina &c. praeparatam, propter periculum irregularitatis: quoniam ad occasionem, proditionis proceditur. Et est ratio dubii, quia ad praecipua charitatis quilibet tenetur, & tamen nullus tenet ad id, quod inhabile eum reddit ad executionem sui officii. Constat autem, quod secundum ius canonicum, non nisi in causa propria licet clericis absque nota irregularitatis, causam sanguinis coram iudice proponere, cum protestatione expressa &c. ut patet in 6. de homicidio, c. Praelatis.

Ad hoc de quod ius naturae, diuinum, & Ecclesiae, ita se habent, quod sicut gratia perficit naturam, & non destruit illam ita ius Ecclesiasticum perficit ius diuinum, & non destruit illud. Et propterea sicut nullum praecipuum

4. di. 19. q. 2. art. 3. q. 1. ad 1. & quolib. 11. art. 13.

In li. de mendacio, ca. 15. ante medium, tom 4.